

**ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2**

อมรรัตน์ ไทรเมือง*, จรณี แก้วเอียน, พิมพ์วิมล สุวรรณโณ***, นิตยา เรืองแบน******

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

** รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 3) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา 4) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา 5) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 6) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 295 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของบอนเฟอร์โรนี และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ด้านการจัดการด้านการ

เรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=.940$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=.860 - .950$) ยกเว้นด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r=.535$)

6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายและภารกิจของสถานศึกษาให้ชัดเจน จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เน้นการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญของระบบประกันคุณภาพภายใน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา; การบริหารงานวิชาการ

*Instructional Leadership and Academic Administration of School Administrators
under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2*

Amonrat Saimuang, Jarunee Kao-ian**, Phimpawee Suwanno***,
Nittaya Ruangpan*****

* Student of Majester, program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

** Assoc. Prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

***Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

****Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the instructional leadership of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, 2) To study the academic administration of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, 3) To compare the instructional leadership of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, 4) To compare the academic administration of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, 5) To examine the relationship between the instructional leadership and the academic administration of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, 6) To examine ways of developing the instructional leadership and academic administration of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2. The samples of the study are 295, comprising administrators and teachers under the supervision of Pattani Primary Educational Service Area Office 2, obtained by a simple sampling method. The research tool was a questionnaire. The statistics for analysis were frequency, percentage, average, standard deviation, t- test, F-test, Bonferroni test and Pearson Correlation. The findings were as follows.

1. The instructional Leadership of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, was at a high level in overall view.

2. The academic administration of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, was at a high level in overall view.

3. The Comparison of instructional leadership of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, classified by gender, position, work experience The overall picture was not statistically different. When considering the work experience variables, it was found that the teaching and learning management was significantly different at the .05 level. When considering classification by size of educational institutions as a whole and each aspect was significantly different at the .05 level.

4. The comparison of academic administration of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, classified by gender, position, and overall work experience, there was no statistically significant difference. When considering the variables of work experience, it was found that in terms of curriculum development, evaluation and measurement, and grade transferring were significantly different at the statistical level of .05. When considered classified by school size as a whole and each aspect was statistically different at the .05 level.

5. The relationship between instructional leadership and academic administration of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, overall, there was a high level of positive correlation ($r=.940$) with a statistical significance at the .01 level. When considering each aspect, it was found that all aspects had a high level of positive correlation ($r=.860 - .950$), except for the evaluation and measurement, and grade transferring were, there was a moderate correlation ($r =.535$)

6. The ways of developing the academic leadership and academic administration of the school administrator under the supervision of Pattani Primary Educational Service Area Office 2 in the opinions of school administrators and teachers were school administrators have to clearly define the goals and missions of the educational institutions, focus on child center learning, environmental management contributed to learning of students, support and encourage teachers to design the lesson plan in all subjects and use educational technology, focus on classroom research, continually curriculum development, enhancement of amicable educational supervision and encourage all teachers understand the importance of the internal quality assurance system.

Keywords: leadership; the instructional leadership; academic administration

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กล่าวถึงสิทธิเสรีภาพในการศึกษา ตามมาตรา 49 ว่า “บุคคลทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ต้องได้สิทธิและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตราที่ 10 การจัดการศึกษา ต้องให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 1 - 9) ซึ่งล้วนต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารในการขับเคลื่อน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำให้งานมีคุณภาพ ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญ ในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเพราะผู้บริหารสถานศึกษาคนเดียว ไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างให้สำเร็จได้จะต้องอาศัยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การที่ผู้บริหารจะได้รับความร่วมมือด้วยดีนั้น จะต้องดำเนินบทบาทและพฤติกรรมที่เหมาะสม ในการรวมพลังครูเพื่อทำกิจกรรมด้านการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2555 : 28) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮอลล์ลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985 : 221 – 224 ; อ้างถึงใน ลัดดาวรรณ นัตตาเทพ, 2557 : 42-56) ได้กำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ หรือภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา 2) การจัดการด้านการเรียนการสอน 3) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา ที่จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริการสถานศึกษา หากต้องการให้งานดังกล่าวดำเนินไปได้ด้วยดี บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ผู้บริหารต้องนำกระบวนการบริหารมาใช้กับงานวิชาการ เนื่องจากมีผู้เชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษาต่างๆ กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่างานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะการเรียนการสอนเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานอื่นๆ ในการบริหารสถานศึกษาถือเป็นงานเสริมหรืองานสนับสนุนงานวิชาการ (จรูญี แก้วเอี่ยม, 2557 : 24) การบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผลดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการก็คือผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไพฑูริย์ บุญปิ่น (2559 : 108) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการพัฒนา

ตนเองอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองให้รู้รอบด้าน และได้นำหลักการ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการเข้ามาบริหารจัดการในสถานศึกษา จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 พบว่า มีผลคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 50 ทั้ง 4 รายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2, 2564 : 46-49) จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 หลายแห่งในปัจจุบันยังไม่สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพตามนโยบายการศึกษาของชาติ ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายังต้องมีการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ก็ต้องอาศัยภาวะผู้นำทางวิชาการในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องแสดงบทบาทภาวะผู้นำและบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายของงานวิชาการทุกด้านให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพัฒนาพร ศิลาวงษ์ (2556 : 3) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการในการเร่งรัดพัฒนาให้มีการศึกษาสู่เกณฑ์มาตรฐานและมีคุณภาพ สถานศึกษาจะดำเนินงานสู่มาตรฐานการศึกษาในทุกด้านขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้บริหารโดยตรงเนื่องจากการตัดสินใจและแก้ปัญหาของผู้บริหารจะกระทบในวงกว้างแก่สถานศึกษา ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ดีย่อมตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมจะมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญนั้นจึงนำมาสู่การวิจัยในเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษานำไปปรับปรุงพัฒนาสมรรถนะของครูให้สอดคล้องกับบริบทในสถานศึกษา และสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา

4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

6. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการชักนำ ส่งเสริม สนับสนุนและโน้มน้าวใจในการพัฒนางานวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา

2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,111 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ในปี

การศึกษา 2564 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ และความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 295 คน จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่คืนกลับเป็นขั้นตอนสุดท้าย (Sampling Without Replacement)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวมจำนวน 42 ข้อ สอดคล้องกับเนื้อหา 3 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวมจำนวน 45 ข้อ สอดคล้องกับเนื้อหา 8 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา 7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 8) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยยื่นคำร้องขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อประกอบการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมแนบแบบสอบถามส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 โรงเรียน ทางไปรษณีย์ไปให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล จำนวน 295 ฉบับ และกำหนดไปรับคืนภายใน 14 วัน

3. ผู้วิจัยได้รับการตอบกลับจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 295 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คิดเป็น ร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์วิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ จำแนกเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิเคราะห์ค่าเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตาม เพศ และตำแหน่ง โดยใช้สถิติ t-test ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ใช้สถิติ F-test

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

6. วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อประมวลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยการประมวลความคิดในแต่ละด้านแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 295 คน ผลวิจัยพบว่า เพศชาย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 และเพศหญิง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 62.40 มีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20 และตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 87.80 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ

39.70 และมีประสบการณ์ในการทำงานสูงกว่า 10 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 44.10 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 54.90 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาและด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการศึกษา

3. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมี รองลงมา คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

4. เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=.940$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=.860 - .950$) ยกเว้นด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r=.535$)

7. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง

กำหนดเป้าหมายและภารกิจของสถานศึกษาให้ชัดเจน จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เน้นการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญของระบบประกันคุณภาพภายใน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของมานพ ศรีโกตะเพชร (2559 : 77) ได้ทำการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของวิมลสิริ มังธานี (2559 : 132) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของเกตุสุดา กิ่งการจร (2560 : 81) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณกร โขมขุนทด (2562 : 98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุริยา วงษ์ตา (2563 : 97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของปวีณา บุทธิจักร (2564 : 229) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของเกตุสุตา กิ่งการจร (2560 : 83) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของปิยพร บุญใบ (2563 : 203) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญพงศ์ คงทน (2558 : 135) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า

ผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงทุกด้าน ยกเว้นด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชดาพร วรณจันทร์ (2557: 239) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลสิริ มังธานี. (2559 : 133) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564 : 234) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้

1) ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง รับทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา

2) ด้านการจัดการด้านการเรียน การสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการทดสอบมาใช้เพื่อประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา และใช้ผลการทดสอบในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน เช่น กิจกรรมการสอนซ่อมเสริมหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนแก่ครูอยู่เสมอ และควรยกย่องเชิดชูเกียรติคุณของครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น กล่าวชมเชยในที่ประชุม มอบเกียรติบัตร ทำโปสเตอร์แสดงความยินดี

4) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้นตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ บูรณาการการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

7) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกระดับชั้น และจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมกรณีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

8) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนที่ซับซ้อนขึ้น และสถานศึกษาควรมีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัย เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

9) ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

10) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารควรมีการกระตุ้นให้บุคลากรเห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

11) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา สถานศึกษาต้องมีผลงานในการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ

- 2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ
- 3) ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยเจาะลึกในรายละเอียดของขอบข่ายงานวิชาการเพื่อจะได้ แนวทางในการบริหารงานวิชาการต่อไป
- 4) ควรศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น สมรรถนะ ความพึงพอใจหรือแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยความกรุณาให้ความดูแลช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จรูณี แก้วเอี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิมล สุวรรณโณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่องด้านต่าง ๆ ของการ ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น ที่ได้ตรวจสอบ และให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของ เครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ได้อนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการทดลองใช้ เครื่องมือและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่งขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่ คอยสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีที่เกิดจากการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนางานทางด้านการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : สยามสปอร์ต ชินดิเคท.
- เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จรูญ แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษายุคใหม่และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2555). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- ไพฑูรย์ บุญปิ่น. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- มานพ ศรีโกตะเพชร. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รัชดาพร วรรณจันทร์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ลัดดาวรรณ นันดาเทพ. (2557). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณกร โขมขุนทด. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- วิมลสิริ มั่งธานี. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. (2564). สารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). ภาวะผู้นำในองค์กรสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.